

Autoriteit
Consument & Markt

REG2027 – update KBG

Klankbordgroepbijeenkomst 10 februari 2025

Markten goed laten werken voor mensen en bedrijven

Agenda

- Samenvatting reacties klankbordgroep naar aanleiding van KBG 16 december
- Methode in detail
 - Algemeen
 - Gevolgen nieuwe Energiewet
 - Werkstroom 1: Kosten schatten en vergoeden
 - Werkstroom 3: Monitoring
 - Werkstroom 4: Openheid en transparantie
 - Werkstroom 5: Escalatieladder
- Procesupdate WACC
- Procesupdate MARGE
- Planning

Reacties n.a.v. vorige KBG

Samenvatting reacties KBG (1/4)

- De ACM dankt Element NL, Energie-Nederland, GTS, TenneT, Netbeheer Nederland, Westland Infra, Stedin, Vereniging Eigen Huis, VEMW, VGN en VLNG voor hun reacties. De volledige reacties zijn gedeeld met de KBG. De reacties zijn variërend qua onderwerp en detailniveau. Hieronder volgt ter informatie een globale samenvatting. Volledigheidshalve, deze opsomming is niet uitputtend en geeft geen belangrijkheid of prioritering aan van de reacties door de ACM.

Nieuw reguleringsmodel, algemeen

- Zowel instemmende als kritische reacties op de introductie van een nieuwe methode.
- Er zijn marktpartijen die vinden dat de benchmarks voor het vaststellen van statische efficiëntie behouden moeten blijven, en dat outputregulering de basis moet blijven.
- Enkele marktpartijen vinden dat de ACM de methodes voor elektriciteit en gas apart moet ontwikkelen.
- Een marktpartij noemt dat bij de q-factor ook aansluittermijnen, congestiemanagement en marktfacilitering moet worden betrokken.
- Netbeheerders maken zich zorgen over administratieve lasten, proportionaliteit en effectiviteit van het flankerende beleid.
- Netbeheerders willen beter zicht op de planning van dit project, om de reguleringsdruk te kunnen inschatten.

Kosten schatten

- Bij het onderdeel kostenschatting lijkt er vooral behoefte te zijn aan duidelijkheid over keuzes van de ACM.
- Een netbeheerder noemt dat nacalculaties zo klein mogelijk gehouden moeten worden.
- Volgens netbeheerders moet bij het vertalen van inkomsten naar tarieven rekening worden gehouden met veranderende volumes.
- Een marktpartij vindt dat de input voor kostenschattingen herleidbaar en vergelijkbaar moet zijn. De huidige methode is goed.

Samenvatting reacties KBG (2/4)

Toetsen van processen

- Er zijn meerdere en verschillende vragen gesteld over het toetsen van processen.
- Zowel netbeheerders als marktpartijen vinden dat het toetsingskader vooraf helder moet zijn. Marktpartijen stellen dat de procestoetsing transparant, openbaar en controleerbaar moet zijn.
- Een marktpartij uit zorgen over de handhaafbaarheid van de procestoets.
- Netbeheerders vinden dat er niet te vaak getoetst moet worden en verzoeken aan te sluiten bij bestaande toetsen: IP's, KBS, RD, Doelmatigheidstoetsen.
- Een netbeheerder geeft mee dat er ook gesteund kan worden op externe accountants.

Monitoren

- Visies over wijze van monitoren verschillen
- Netbeheerders lijken over het algemeen wat terughoudender over monitoring en benoemen dat de vergelijkbaarheid tussen netbeheerders vaak niet goed is. Datakwaliteit, objectiviteit, homogeniteit en relevantie zijn belangrijk om in ogenschouw te nemen.
- Genoemd wordt dat het verband moet houden met wettelijke taken en dat er daarnaast kan worden aangesloten bij indicatoren die ten grondslag liggen aan de investeringen: veiligheid, betrouwbaarheid en milieu-impact.
- Een netgebruiker noemt dat de ACM alle kosten moet monitoren.
- Netgebruikers noemen daarnaast ook kwaliteitsindicatoren die onderdeel moeten zijn van de monitoring, zoals het efficiënt inzetten van assets, aantal aansluitingen, aansluittermijnen, getransporteerde energie, en de opvolging van investeringsplannen.

Samenvatting reacties KBG (3/4)

Transparantie

- Het belang van transparantie in het algemeen wordt vaak genoemd door netgebruikers.
- Netbeheerders zijn kritischer. Er zijn zorgen over extra administratieve lasten en proportionaliteit. Er is genoemd dat transparantie een marktverstoring effect kan hebben, bijvoorbeeld voor aanbestedingen.
- Netbeheerders waarschuwen ook dat cijfers zonder duiding een eigen leven kunnen gaan leiden en zien daarom liever publicatie van kwalitatieve informatie.
- Zowel een netgebruiker als netbeheerders doen de suggestie om een soort standaardpublicatie te ontwikkelen: een format of één document dat een overzicht biedt. Dit kan ook aanleiding geven om met best practices van elkaar te leren en te vergelijken.

Escalatieladder

- De opmerkingen specifiek over de escalatieladder kwamen van netbeheerders. Zij hebben behoefte aan duidelijkheid over de stappen en willen in ieder geval handelingsperspectief voordat wordt overgegaan tot een inkomstencorrectie.
- Ook vinden netbeheerders dat de kans op zo'n korting een malus is, en dat daar een bonus tegenover zou moeten staan.

Samenvatting reacties KBG (4/4)

WACC

- Over eerste onderzoeksvraag aan consultant (invloed nieuwe methode op de WACC): Enkele netbeheerders geven aan dat de nieuwe methode, net als de oude methode, gericht is op efficiënte kosten, wat zou betekenen dat een afslag op de WACC (het systematisch risico) niet nodig is.
- Over de tweede onderzoeksvraag aan de consultant (invloed investeringen energietransitie op de WACC cq beta): Netbeheerders elektriciteit willen dat goed onderzocht wordt of zij meer systematisch risico hebben doordat zij mogelijk meer investeringen hebben dan peers. Netgebruikers vinden dat de huidige peers representatief zijn en dat opslag niet nodig is. Een netbeheerder gas bepleit dat een afslag voor gas niet nodig is.
- Netbeheerders elektriciteit vinden dat bij de weging van jaarlagen bij het trapjesmodel (elektriciteit) meer nadruk op recente jaarlagen moet liggen.
- Een aantal netbeheerders pleit voor het beperken van fluctuaties in tarieven door nacalculaties van de rente te spreiden en te minimaliseren (rente herschatten).
- Een aantal netbeheerders vraagt om tussentijdse actualisatie van de schattingen van bèta en marktrisicopremie.
- We ontvingen ook enkele reacties die meer zien op keuzes in de methode zelf, zoals de wens voor directe vergoeding van vermogenskosten van onderhanden werk (T-0) en een pleidooien voor een nominale WACC versus een reële WACC.

MARGE

- De reacties laten steun zien voor de wens van de ACM om scenario's te evalueren.
- Meerdere partijen pleiten voor het hanteren van het model dat netbeheerders gebruiken voor de investeringsplannen als uitgangspunt.
- Bij een aantal partijen leven zorgen over stranded assets en het benuttingsrisico dat (voor het GTS-net) bij netgebruikers ligt. Dit zorgt voor stijgende nettatarieven.
- Een partij doet de oproep om het gesprek aan te gaan over eerlijke kostenverdeling van afnemend gebruik van het gasnetwerk.

Methode in detail

Algemeen

- De ACM geeft in de navolgende slides een update van de voortgang aan de hand van de volgende werkstromen
 1. Kosten schatten en vergoeden: Proces van vaststellen van de toegestane inkomsten, Schatten en nacalculeren, rekenmodel
 3. Monitoring van kosten en prestaties: Bepalen welke en hoe de ACM kosten en indicatoren gaat monitoren
 4. Transparantie en uitleggen, verklaren, verbeteren: Bepalen welke prestaties en keuzes netbeheerders openbaar moeten maken, de vorm van transparantie, zoals een basispublicatie of regulatorisch jaarverslag
 5. Consequenties van beoordelingen (escalatieladder): De instrumenten en middelen die de ACM opeenvolgend inzet, de verwachte uitwerking op het gedrag van netbeheerders
- In algemene zin en naar aanleiding van de reactie van de KBG, wil de ACM nogmaals meegeven dat de uitwerking van de methode een weging is tussen de mate van inzicht/transparantie en werklast voor alle betrokkenen met als doel om tot een effectieve methode te komen.
 - Een kernpunt van de methode is dat de prikkel voor het vermijden van inefficiënte kosten wordt gevormd door toezicht op keuzes die de netbeheerder maakt. Netbeheerders zullen meer moeten uitleggen, en de ACM en marktpartijen betrekken bij hoe zij tariefinkomsten besteden.
 - Ook openheid over keuzes, kosten en prestaties vormen een belangrijke basis voor het vertrouwen van marktpartijen in een netbeheerder die, gegeven de omstandigheden, alles in het werk stelt om zijn taken effectief uit te voeren tegen efficiënte kosten.
 - Daar staat tegenover dat het toezicht en de noodzaak tot transparantie in verhouding moet staan tot de werklast voor alle betrokkenen en specifiek de ACM en de netbeheerders.

Gevolgen nieuwe Energiewet

- De juridische basis voor de methode is de nieuwe Energiewet.
 - Energiewet bevat meerdere wijzigingen t.o.v. Gaswet / Elektriciteitswet 1998.
- Belangrijkste wijziging voor de methode is vervanging x-factorbesluit door een inkomstenbesluit. Dat is onderdeel van een drietrapsraket om tot tarieven te komen:
 1. Methodebesluit: artikel 3:108
 - Waarborgt een betrouwbare, betaalbare en duurzame energievoorziening
 - Stimuleert netbeheerder tot efficiënte bedrijfsvoering
 - Bepaalt de wijze waarop ACM de per jaar toegestane of beoogde inkomsten ter dekking van de efficiënte kosten vaststelt, en daartoe in ieder geval:
 - a. de wijze waarop ACM de verwachte efficiënte kosten vaststelt;
 - b. het rendement vaststelt dat in het economische verkeer gebruikelijk is.
 - Optioneel: de ACM kan in het methodebesluit bepalen dat de toegestane of beoogde inkomsten (in het inkomstenbesluit) kunnen worden aangepast in verband met de geleverde kwaliteit van een wettelijke taak of verplichting.
 - Bepaalt de periode van regulering (minimaal 4 – maximaal 6 jaar)
 2. Inkomstenbesluit: artikel 3:109
 - Voorafgaand aan de reguleringsperiode legt de ACM voor iedere netbeheerder de toegestane of beoogde inkomsten en rekenvolumes vast voor ieder jaar van de reguleringsperiode
 3. Tariefbesluit: artikel 3:110
 - ‘vertaling’ toegestane / beoogde inkomsten naar tarieven per tariefdrager
 - Correcties (“nacalculaties”) mogelijk op toegestane / beoogde inkomsten, o.m. als bij bepaling daarvan gebruik is gemaakt van onjuiste of onvolledige gegevens of van geschatte gegevens die afwijken van feitelijke gegevens

W1: Kosten schatten en vergoeden

- Verwachting dat aanpassing van huidige kaders niet/minimaal nodig is
- Voorgenomen richting kostenbepaling en -definitie
 - We behouden het huidige kader met regulering van afschrijvingstermijnen en afschrijvingsmethode (zie ook: MARGE). De rekenregels veranderen in beginsel niet.
 - We behouden huidige regulatorische accountingregels (RAR)
- WACC-stelsel → nominaal, reëel, reëel-plus
 - Keuze over het WACC-stelsel gaat over de vergoeding van de inflatiecomponent in de vermogenskosten
 - Voorgenomen richting: behouden huidige methode en keuzes: Nominaal voor gas, Reëel-plus voor elektriciteit
- Voorgenomen m.b.t. kapitaalkosten → T-0 regulering en vergoeding voor onderhanden werk
 - T-0 regulering in Energiewet → in tarievenbesluit overwegen of vergoeding voor specifieke investeringen in aanbouw passend is
 - Algemene voorfinanciering onderhanden werk → voorstel om dit niet toe te passen; vasthouden aan het uitgangspunt dat kosten verdeeld worden over de tijd waarin investeringen in gebruik zijn.
- Voorgenomen richting kostenschatting
 - De overstap naar de nieuwe reguleringssystematiek zorgt ervoor dat de schattingen vooraf niet (direct) bepalend zijn voor de uiteindelijk toegestane inkomsten. In beginsel bepalen de gerealiseerde kosten de hoogte van de toegestane inkomsten. Op afwijkingen tussen de schatting en de gerealiseerde kosten volgt een correctie in het tarievenbesluit.
 - De ACM stelt voor om de netbeheerders zelf een schatting te laten indienen van de efficiënte kosten noodzakelijk voor de uitvoering van de wettelijke taken. Deze schatting van de efficiënte kosten moeten de netbeheerders voorzien van een onderbouwing. De ACM beoordeelt die onderbouwing.
 - De ACM gaat vooraf vaststellen aan welke eisen deze onderbouwing moet voldoen.

W3: Monitoring

- Monitoring draagt bij aan een goede informatiepositie van de ACM netbeheerders en om beter zicht te krijgen op (sectorbrede) ontwikkelingen
- Onverwachte, onverklaarbare of buitengewone (kosten)ontwikkelingen zijn signalen die belangrijk zijn als input voor de keuzes en de focus van de verdere toetsing en toezicht, om gerichte sturing op efficiëntieverbeteringen mogelijk te maken (escalatieladder).
- Reactie n.a.v. de vorige KBG: neem ook kwaliteitsindicatoren mee in de monitoring voor bepaling efficiënte kosten
- Kwaliteitsindicatoren zijn relevant voor de ACM en marktpartijen.
 - Voor openheid en transparantie, zoals ook bij de kwaliteitsmonitor die de ACM al publiceert.
 - Daarnaast heeft de ACM de mogelijkheid om bij het vaststellen van inkomsten rekening te houden met de geleverde kwaliteit van wettelijke taken en verplichtingen (voorheen de q-factor).
- 'Losse' kwaliteitsindicatoren leveren echter geen direct signaal op over kostenefficiëntie en dus ook geen direct signaal voor de escalatieladder voor de vergoeding van efficiënte kosten.
- De kwaliteitsindicatoren kunnen in combinatie met kosten of kostenindicatoren mogelijk wel vragen oproepen over de kostenefficiëntie. De ACM onderzoekt welke combinaties hiervoor geschikt zijn.

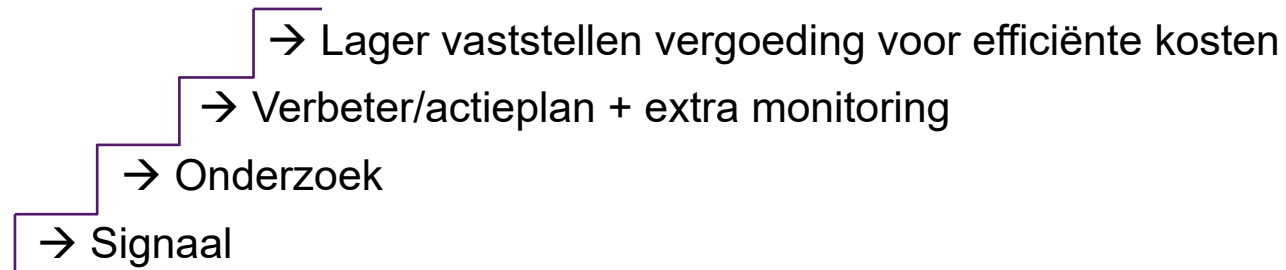
W4: Openheid en transparantie

- Transparantie van resultaten houdt netbeheerders *accountable* en geeft vertrouwen over efficiënt netbeheer. Het Faciliteert maatschappelijke verantwoording door de netbeheerders
- Focus van deze KBG op transparantie van de Netbeheerders richting de markt.
- Transparantie vanuit de ACM richting de markt wordt in een volgende KBG behandeld.
- Verdere input nodig van KBG
 - Op welke gebieden is er vanuit marktpartijen behoefte aan transparantie door netbeheerders?
 - Waar wordt nog geen of onvoldoende transparantie over gegeven maar is dat wel wenselijk?
 - In welke vorm van transparantie (welke data) is nodig om de transparantie op het gewenste niveau te krijgen?
- Wat zijn mogelijke onderwerpen waarbij meer transparantie wenselijk is? Ter illustratie:
 - Uitsplitsing van investeringscomponenten en bijbehorende afschrijvingstermijnen
 - Opbouw en onderbouwing van de kosten(componenten)
 - Overzicht netverzwaringen en status in verhouding tot planning, op gedetailleerd niveau
- Hoe zorgen we er voor dat de openbare data zo eenvoudig mogelijk in te zien is? Ter illustratie
 - Centraal punt van publicatie voor onderwerpen die relevant zijn voor de transparantie (Bijvoorbeeld de site van NBNL)
 - Geharmoniseerde klanttevredenheidsonderzoeken bij alle netbeheerders

W5: Escalatieladder

- Doel van deze KBG: informeren over concept escalatieladder
- *Disclaimer: dit is een hoog over concept van de escalatieladder. Verdere uitwerking vindt gedurende de periode plaats.*
- Indien de ACM meent dat een netbeheerder niet voldoende efficiënt is, of betwijfelt of deze zich voldoende inspant tot efficiëntie, heeft de ACM mogelijkheden tot ingrijpen. Zij zal hierbij een escalatieladder volgen waarvan de stappen vooraf duidelijk zijn.
- Onderdeel van de escalatieladder is dat netbeheerders handelingsruimte krijgen om te verbeteren.
- Bij het uitblijven van verbetering worden (steeds) strengere maatregelen getroffen..

Concept escalatieladder

WACC

Procesupdate WACC

- Opdracht voor onderzoek consultant uitgezet, maar nog niet aanbesteed
 - Uitgangspunt: zelfde WACC-methodiek als in huidige methodebesluiten
 - Consultant doet alleen MRP, peer group, bèta en gearing
 - En twee onderzoeksvragen
 - Invloed nieuwe reguleringsmethodiek op WACC (met name systematisch risico)
 - Invloed energietransitie op WACC (systematisch risico)
- Overig
 - Weging jaarlagen trapjesmodel → verzoek aan netbeheerders om cijfermatige onderbouwing te leveren
- Planning
 - KBG mei (incl. concept rapport consultant)

MARGE – versneld afschrijven gasnetten

Procesupdate MARGE

- Weinig reacties op de keuze voor scenario's
- ACM stelt conceptscenario's op ter bespreking op de KBG van 10 maart → laatste moment om input te leveren
 - Uitgangspunt blijven de II3050-scenario's
 - We onderzoeken in hoeverre het mogelijk is om aan te sluiten bij de IP2026-scenario's
 - We onderzoeken hoe we de uitkomsten van de Klimaat- en Energieverkenning goed kunnen meenemen
 - Netbeheer Nederland en Energie-Nederland zullen we vooraf expliciet om een reactie vragen

Vooruitblik

Vooruitblik

- Reacties op deze KBG of aanvullende reacties op de vorige KBG, ontvangen we graag uiterlijk 21 februari per email (REG2027@acm.nl).
- Tijdens de volgende klankbordgroep (10 maart) willen we in ieder geval de volgende onderwerpen bespreken:
 - Toetsen van processen
 - MARGE: scenario's
- Op onderstaande datums is er in ieder geval een klankbordgroep. Een overzicht van welke onderwerpen in welke klankbordgroep aan bod komen wordt z.s.m. toegestuurd. In de regel worden vaak meerdere werkstromen besproken tijdens een klankbordgroep.
 - 10 maart
 - 14 april (o.a. de escalatieladder)
 - 12 mei (o.a. WACC)
 - 10 juni
 - 30 juni
 - 25 augustus (informatiebijeenkomst ontwerpbesluiten – mogelijk online)
- Op dit moment is 1 september de beoogde datum voor de publicatie van de ontwerpbesluiten.